

netwerk verpleegkunde

Verpleegkundige in de huisartsenpraktijk: motor van kwaliteit, samenwerking en toegankelijke eerstelijnszorg

02-03-2026

De werkdruk in Vlaamse huisartsenpraktijken blijft stijgen. De zorgvraag wordt steeds complexer: chronische aandoeningen nemen toe, preventie krijgt een grotere plaats en meer zorg verschuift van het ziekenhuis naar de eerste lijn. Daardoor komt de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg onder druk te staan. In dit veranderende zorglandschap wordt één functie steeds belangrijker: de verpleegkundige in de huisartsenpraktijk.

Volgens opleidingscoördinatoren van het postgraduaat Verpleegkundige in de huisartsenpraktijk Lucky Botteldooren (UAntwerpen) en Vanessa Gauwe (Arteveldehogeschool) is de tijd rijp om deze functie volwaardig te omarmen. “Wie vandaag een afspraak probeert te maken bij een huisarts, merkt meteen hoe sterk de werkdruk is toegenomen”, zegt Lucky. “Chronische zorg, preventie en de opvolging van kwetsbare patiënten vragen veel tijd, terwijl acute zorgvragen blijven binnenstromen. Eén consult biedt daardoor vaak onvoldoende ruimte om alles kwaliteitsvol te behandelen. Voor veel praktijken wordt het zo een uitdaging om zorg toegankelijk en kwalitatief te houden.”

Binnen dat veranderende zorglandschap krijgt de verpleegkundige in de huisartsenpraktijk een steeds centralere rol. Deze verpleegkundige ondersteunt de behandeling, begeleiding en opvolging van een diverse en vaak zorgintensieve patiëntenpopulatie. De samenwerking met de huisarts is daarbij duidelijk complementair: de huisarts blijft de centrale spil, terwijl de verpleegkundige de praktijk versterkt vanuit een autonome, interdisciplinaire positie.

Op zowel organisatorisch als klinisch vlak draagt de verpleegkundige bij aan een efficiëntere werking en aan laagdrempelige, doelgerichte zorg. Dat maakt de rol onmisbaar voor een toekomstbestendige eerstelijnszorg waarin kwaliteit, continuïteit en toegankelijkheid centraal staan.

Evolutie naar meer verantwoordelijkheid

Vanessa vult aan: “De verpleegkundige in de huisartsenpraktijk is voor veel mensen iets nieuws. Niet alleen voor huisartsen maar ook voor verpleegkundigen zelf. Vanzelfsprekend zijn er technische taken als bloedafnames, EKG, spirometrie, cerumen verwijderen en cryotherapie, maar het gaat veel breder dan dat. Denk aan preventieve, chronische en complexe zorg en geestelijke gezondheidszorg.” Op het vlak van preventie kan de verpleegkundige, in nauwe samenwerking met de arts, patiëntengroepen screenen op risico's zoals cardiovasculaire aandoeningen of diabetes. De verpleegkundige volgt op of patiënten deelnemen aan bevolkingsonderzoeken en motiveert hen waar nodig tot een gezondere leefstijl. Daarnaast kan deze zorgverlener patiënten met afwijkende waarden, zoals een verhoogde bloeddruk, tijdig detecteren en een thuisbloeddrukmeting opstarten, preoperatieve consulten organiseren en educatie en voorlichting geven, bijvoorbeeld rond anticonceptie en seksueel overdraagbare infecties.

“De verpleegkundige in de huisartsenpraktijk bezit de competenties om in samenwerking met de huisarts chronische zorg op te nemen zoals diabetes, COPD, cardiovasculair risicomanagement, ouderenzorg en psychosociale zorg”, voegt Lucky toe. “Daarbij staat doelgerichte zorg centraal: samen met de patiënt bepalen welke gezondheidsuitkomsten en levensdoelen prioritair zijn en hoe de zorg daarop kan worden afgestemd.”

Daarnaast werkt de verpleegkundige mee aan evidencebased protocolzorg, waardoor binnen de praktijk gestandaardiseerde en goed gestructureerde zorg ontstaat, waarin huisarts, verpleegkundige en patiënt precies weten welke stappen te volgen. Tegelijk worden patiënten zowel individueel als op populatieniveau opgevolgd zodat problemen vroeger worden opgespoord en de zorg tijdig kan worden bijgestuurd.

Op vlak van complexe zorg kan de verpleegkundige een centrale rol opnemen in de zorgcoördinatie: betrokken zorgprofessionals worden op elkaar afgestemd, de continuïteit van het zorgtraject bewaakt en zo ontstaat een brug naar het ziekenhuis of de thuisverpleegkundige. Daarnaast kan de verpleegkundige vroegtijdige zorgplanningsgesprekken voeren of patiënten met hartfalen mee nauw opvolgen.

Ook populatiemanagement behoort tot de opdracht van de verpleegkundige. Daarbij vertrek je niet vanuit één individuele zorgvraag, maar kijk je naar de gezondheid en noden van een volledige doelgroep. In de huisartsenpraktijk betekent dit: de populatie in kaart brengen en stratificeren, de zorgkwaliteit evalueren en gerichte interventies uitvoeren en opvolgen.

Het grote voordeel is dat je proactiever en preventiever kunt werken, beter inspeelt op de noden van groepen zoals ouderen of patiënten met chronische aandoeningen, en de zorg efficiënter organiseert. Vanessa licht toe: “Huisartsen weten hoe dit moet, maar de tijd ontbreekt hen vaak. Een verpleegkundige kan het proces ondersteunen, preventie en chronische zorg structureel verankeren in de werking en de arts inschakelen wanneer nodig.”

Van bloedafname naar burn-outbegeleiding

Naast de huisartsen en verpleegkundigen moeten ook patiënten meegenomen worden in het verhaal. Wanneer de arts vertrouwen in de verpleegkundige uitstraalt, neemt de patiënt dat vertrouwen over. Vanessa: “We merken dat patiënten de rolverdeling vlot aanvaarden, op voorwaarde dat helder is waarvoor ze bij wie terecht kunnen.”

Verpleegkundigen bewijzen hun meerwaarde niet alleen in chronische zorg en preventie. Ook in psychosociale en geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, gedeelde zorg bij burn-

outopvolging en infectieraadpleging maken zij in uiteenlopende domeinen het verschil. “Recent onderzoek toont dat interdisciplinaire samenwerking in de eerstelijnspraktijk leidt tot kwalitatievere zorgopvolging en zelfs kan bijdragen aan het verminderen van sociale ongelijkheid^[1]”, voegt Lucky toe.

Daarnaast toont de COOPERATE-study van Dr. Marieke Geijsels een duidelijke positieve associatie tussen het volgen van het postgraduaat Verpleegkundige in de huisartsenpraktijk en het takenpakket dat verpleegkundigen effectief opnemen. Deze verpleegkundige voert vaker consultaties rond chronische aandoeningen, houdt zich intensiever bezig met leefstijlcoaching en plant meer individuele preventieve onderzoeken. Ook binnen populatiemanagement en kwaliteitsverbetering is deze verpleegkundige sterker vertegenwoordigd. Zo worden vaker SUMEHR's – digitale samenvattingen van het medisch dossier – aangemaakt, wordt actiever meegewerkt aan vaccinatiecampagnes en worden kwaliteitsverbeteringsprojecten frequenter opgenomen. Bovendien voeren deze bepaalde technische handelingen, zoals uitstrijkjes en spirometrie, merkbaar vaker uit.

Vanessa: “De rolomschrijving van een verpleegkundige in een huisartsenpraktijk staat niet in steen gebeiteld. Demografie van de populatie, eigen ervaring en interesse als verpleegkundige, en workload bij de huisarts bepalen mee hoe de functie eruitziet, en dat is iets wat startende verpleegkundigen onderschatten. Ze denken vooral aan technische taken en wondzorg, terwijl consultvoering en coachen van patiënten met een chronische problematiek, van acute zorg naar begeleiding, er evenzeer bijhoren. Het is een heel breed scala. Voor gedreven verpleegkundigen die een afwisselende en boeiende job willen is dit natuurlijk fantastisch.”

Werken binnen een huisartsenpraktijk die aansluit bij de eigen professionele waarden

Vanessa benadrukt hoe belangrijk het is dat verpleegkundigen bewust kiezen voor een praktijk waarvan visie en verwachtingen aansluiten bij hun eigen professionele waarden. “Wat willen de artsen bereiken met de functie van de verpleegkundige? Hoe zien zij samenwerking? Hoe wordt zorg georganiseerd? Die afstemming bepaalt mee het werkplezier en de impact van de functie.”

Ook de financieringsvorm van een praktijk speelt een rol. “Of een praktijk werkt in een prestatie-, forfaitair of New Deal-model, beïnvloedt hoe taken worden ingevuld en welke incentives beschikbaar zijn,” zegt Lucky. “Maar los van het systeem blijft de kern dezelfde: samenwerking organiseren rond kwaliteitsvolle, toegankelijke zorg.”

Professionalisering via het postgraduaat

Wie zich verder wil verdiepen in de functie van VIHP, kan terecht in het postgraduaat aan Arteveldehogeschool of Universiteit Antwerpen. Vanessa: “De opleiding versterkt verpleegkundige competenties in praktijkorganisatie, preventie, chronische zorg en psychosociale begeleiding.”

Het kwaliteitsverbeterend project vormt de rode draad van de opleiding vormt. “Studenten vertrekken vanuit een realistische, praktijkgerichte probleemstelling en voeren grondig onderzoek uit. Ze stemmen af met het artsenteam en analyseren kritisch de bestaande werking. Door dit proces ontwikkelen en verduidelijken ze stap voor stap hun specifieke rol als verpleegkundige binnen de huisartsenpraktijk”, legt Lucky uit. “De echte meerwaarde schuilt in het projectmatig samenwerken. Tijdens zo'n traject groeit niet alleen de kwaliteit van zorg, maar ook de samenwerking. Huisarts, secretariaatsmedewerker en verpleegkundige stemmen af,

herverdelen verantwoordelijkheden en bouwen samen aan een structurele aanpak – veel krachtiger dan losse initiatieven.”

[1] Bos, P., Danhieux, K., Wouters, E. *et al.* Navigating diabetes care inequities: an observational study linking chronic care model’s structural elements to process and outcomes of type 2 diabetes care in Belgium. *Int J Equity Health* 24, 15 (2025). <https://doi.org/10.1186/s12939-024-02372-4>